Ч. Айтматов атындагы тил жана адабият институту
Кол жазмалар фондусу
Инв. № 2096
Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясы
Гуманитардык жана экономикалык илимдер бөлүмү

Материалы экспедиции,
собранные Бакиновой,
Абдулдаевым,
Кондучаловой
(1957–1958 гг.)

– Тянь – Шань

1	Жумгал р.	Орнок к.	1
2		Кѳтүр-суу к.	36
3		Орнок к.	49
4		Саты-Булуң к.	51
5		Бел-Булук к.	67
6		Кол-Дѳбѳ к.	71
7		Тугол-сай к.	80
8	Кочкор р.	Кара-Күнгѳй к.	131
9		Кочкор к.	158

—

22 инф.

Жумгал р-н.

Ө Р Н Ө К (Эки жикат) (Бостонгайдын жери экинчи)

1 Биримкулов Шерали - 69 ж. ур. ~~боргемик~~ → Кайдулат. СВ
2 Сарыкамыш } кыштагы.
Итбаев Шерали - 57 ж. СВ ур. Орто-Дочекти. Орнок кышт. Жумгал р-н.

~~Ка~~ Жалпы тонунан сарыкамыштан боргемик деп калган. Эми мунун ичинен кара боргемик, сары боргемик, моңолдор, кытай, алагос, керки тайгоо (баары тең эле сайлака кошулат). Сүйлөгөн тили коркулдап, көкүрөк кагып сүйлөшөт саргамыштыктар. Мына ушулар силерге керектүү болсо. Окутуп деп маалимдер акчаны жеп берет.

2

Ойуе-буйусу ойдочекти
мына ушу орнок калкау.
Ойдочекти — мында ушулка
кайенде оң менен
солду талашкан,
башка урууларда талашканда
эң кенжеси мен ойдо
чекти болом, балдарымды
койун болуп алам деп,
чегим ушу болсун деп
талганы гана ойдо
тартып койгон, ошондон
ойдочекти болуп калган.
чекти гана болуп койгон
талганы мага деле
кишиге деле койгон жок.
Ойдочекти мына ушу
жуугал, Кетмен Тободо, башка
жерде деле бириндеп
жолугат.

3

СарКамышта көп урук бар.
Эл ичине эл журот,
Эт ичине курт журот.
Тагы жонунан
Боргемик бул өсу солго
гирет. Сар боргемик, карабор
гемик, жети кошкон чеген) ?
аның ичинде
бар. Кайдуулат, жоголдор, шагос, Кармыш, басыс, (кан-
чоо болду). Керки тамга, тагай.
Анан башка да.
Боргемиктин баары сайак.
Арыкбала андан ийин Бакыбек бул окоо биртуугган.
Ал окоонун атасы солдотой
кайдан келгенин билбейм
Солдойгон саруу экен, талашты
баары саруу.
Арыкбаладан Аракжан, анан
бир баласы Кемпир. Кемпир-
ден Үчүкө бир баласы

4

бир баласы Тыныку деген болгон. Акан бусурман деген болгон, акан Токтомат деген болгон. Акан Токо деген болгон.

Бир бала сары экен, бир баласы кара экен, осторунун оздоруно карата гана Кара боргемик, сары боргемик деп аталып калган. Совет чыккан кийин курапып, отуз биринчи жылы бириктик.

Боргемик кишинин аты.

Сары боргемик менен кара боргемиктин атасы Арык, Арыктын атасы Солдойгон. Солдойгон саруудан.

Бул эки шераадан башка чайан чечер, чайан тутор

экин жок. Кыштактардын арасы алыс болуп мектепке келген балдардын окушу кыйбайт, алеметт болду.

Калың солтодо сар осондогу.

Силерди бору атачы.

Бүркүттүн уругу карга болбойт экен, канчалык жабыштырып апарсаңда.

Жоо тең эле тазы тукумдун баласы экен. Бактылуунун беш кону отнокатат; бактысы жоктун бир сос сосуле отнокатат.

Оздоштүрүп таптап корушот.

Сөздү сос түйт.

Мен тоодомун, карангында бир бала жиберип чыкыртыкын бир келдим анан. Бир топ состорду сурады. Биздикине катарып бир түн тондурдун

6

ошондон нары ашырыктадым.
мен намаз окуймун. Совет
чыкканынан актив болдум,
алтымыштогуздамын на-
маз окуганым төрт жыл
болду. Бүгүн кетпейм, эртең
деле кеталбаспыс.
Мына казактарда байлык
көп болгон. Мырзабектен
гана сарөзөндө эстелик
калды. Жумгалдын өсүнүн
ичинен кадыр өспөйт,
ичи тар, бирин бири коргол-
войт деп Сазан деген сынчы
киши, санжырачы киши
айтып, Кызарттын белине
чыгып туруп ушуну ай-
тып ыйлады дейт. Агасы
таса, суусу тунук, тамагы
жарылган кулук туулар,

7

тандайы жарылган чечен
туулар акыр өсүнөн кадыр
өспөс бирин бири басмыту-
руп элден артта калар деп
ыйлады дейт Сазан аке.
(Манасчы Сазан).
Шо сайак шок (сайактын өзү
(жон жүрбөйт)
шок) Сарбагыштын барынан жогу-
нан, солто элдин тогу.
Намыс кылган эмес дейт.
Эрлик бар эле экен.
Насипке карата бала болотта.
Немеге Найсабекке кыз алам
деп барып калыптыр.
Кайраңгана Байсак.
Жарапыстан чыгонун, солто
жарапысча кийинниптир.
шортоң жер — шорлуу жер.
Байсак Байсак баатыр болгон
экен.